

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Факультет психології та соціальної роботи
Кафедра соціальної психології

Силабус курсу

ПСИХОЛОГІЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ

053 Психологія (Доктор філософії)

Обсяг	3 кредити (90)
Семестр, навчання	рік 1 семестр 2 рік навчання
Дні, час, місце	Вівторок Згідно з розкладом; онлайн на платформі Zoom та аудиторно
Викладач	Гудімова Алісар доктор філософії зі спеціальності 053 Психологія, доцент кафедри соціальної психології
Контактний телефон	
E-mail	alisar.hudimova@onu.edu.ua
Робоче місце	кафедра соціальної психології
Консультації	Понеділок 15:00-17:00 на платформі Zoom
Комунікація	здійснюється на навчальних заняттях, а також за допомогою месенджерів, онлайн-консультацій з викладачем, які проводяться за графіком з використанням Zoom, Google Meet, Google Classroom

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Предмет вивчення дисципліни	Навчальна дисципліна «Психологія штучного інтелекту» вивчає закономірності взаємодії між людьми та штучним інтелектом, а також психологічні наслідки цієї взаємодії.
Місце дисципліни в освітній програмі:	Дисципліна відноситься до вибірових курсів
Мета дисципліни	формування у здобувачів системного розуміння взаємодії людини та штучного інтелекту (ШІ), критичного мислення щодо можливостей та обмежень штучного інтелекту в різних сферах людської діяльності та підготовка до застосування отриманих знань для вирішення наукових та практичних завдань.
Завдання дисципліни:	<ul style="list-style-type: none"> ● ознайомлення з основними поняттями та концепціями штучного інтелекту; ● дослідження психологічних основ створення та використання інтелектуальних агентів; ● дослідження когнітивних процесів, що лежать в основі взаємодії людини та штучного інтелекту; ● аналіз етичних та соціальних наслідків розвитку ШІ; ● вивчення впливу ШІ на різні сфери людської діяльності.
Компетентності	<ul style="list-style-type: none"> ● ПК. Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі

	<p>психології, в тому числі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних психологічних знань та/або професійної практики.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ● ЗК4. Здатність розв'язувати комплексні проблеми психології на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності. ● СК1. Здатність виокремлювати, систематизувати та прогнозувати актуальні психологічні проблеми, чинники та тенденції функціонування й розвитку особистості, груп і організацій на різних рівнях психологічного дослідження. ● СК6. Здатність застосовувати нові технології та інструменти, сучасні цифрові технології, бази даних та інші ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та викладацькій діяльності. ● СК8. Здатність використовувати сучасні методи та технології наукової комунікації задля апробування результатів власних наукових досліджень в вітчизняних та світових наукових фахових виданнях.
<p>Очікувані результати</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● РН1. Мати передові концептуальні та методологічні знання щодо обраної для дослідження проблеми у сфері психології / на межі предметних галузей, а також дослідницькі уміння, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з психології. ● РН2. Розуміти загальні принципи та методи психології, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері психології та у викладацькій практиці. ● РН3. Виокремлювати, систематизувати, розв'язувати, критично осмислювати та прогнозувати значущі психологічні проблеми, формулювати і перевіряти гіпотези, визначати чинники та тенденції функціонування й розвитку особистості, груп і організацій на різних рівнях психологічного дослідження. ● РН5. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, статистичні методи аналізу даних, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи, розробляти інноваційні дослідницькі методики у сфері психології, перевіряти їх ефективність. ● РН11. Володіти комунікативними навичками, доступно і аргументовано представляти результати досліджень

	проблем психологічної теорії та практики, брати участь у фахових дискусіях.
--	---

ОПИС КУРСУ

Форми методи навчання	<p><i>i</i> Курс буде викладений у формі лекцій (12 год.) та практичних (12 год.) занять, організації самостійної роботи здобувачів (66 год.). Викладання та вивчення навчальної дисципліни здійснюється наступними методами:</p> <ul style="list-style-type: none"> - словесні та наочні методи; - практичний метод; - дистанційний метод (синхронне та асинхронне навчання). <p>Самостійна робота включає роботу з текстовим матеріалом та виконання індивідуальних завдань: підготовка презентацій, рефератів, доповідей, виконання практичних завдань та написання есе. Є можливість зарахування результатів неформальної освіти (варіанти та форми отримання неформальної освіти прописано в робочій програмі).</p>
Зміст навчальної дисципліни	<p>Тема 1. Історія та філософія штучного інтелекту Тема 2. Психологічні основи штучного інтелекту Тема 3. Методологія дослідження в психології штучного інтелекту Тема 4. Штучний інтелект у психодіагностиці Тема 5. Штучний інтелект у психотерапії Тема 6. Штучний інтелект та психологія кар'єри</p>
Перелік рекомендованої літератури	<ol style="list-style-type: none"> 1. Булгакова О.С. , Зосімов В.В., Поздєєв В.О. Методи та системи штучного інтелекту: теорія та практика. Гельветика, 2020. 356 с. 2. Краковецький О. ChatGPT, DALL·E, Midjourney. Як генеративний штучний інтелект змінює світ. ArtHuss, 2024. 190 с. 3. Олтрейд Д. Нове мислення. Від Айнштейна до штучного інтелекту. Наука і технології, що змінили наш світ. Vivatb 2021. 368 с. 4. Ростока М.Л. Психологія цифрового простору: реалії воєнного періоду. Аналітичний вісник у сфері освіти й науки: довідковий бюлетень ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського. 2024. № 19. С. 95-121. 5. Севост'янов П.О., Клімушев В.В., Клімушева Г.С. Вплив штучного інтелекту на сучасні психологічні дослідження: перспективи та можливості цифрової психології. <i>Перспективи та інновації науки. Серія «Психологія»</i>. 2024. С. 1025-1037. 6. Субботін С.О. Нейронні мережі : теорія та практика: навч. посіб. Житомир : Вид. О. О. Євенок, 2020. 184 с. 7. Штучний інтелект і нейромережі. Моноліт-Bizz, 2024. 216 с. 8. Bennett M. A Brief History of Intelligence : Why the Evolution of the Brain Holds the Key to the Future of AI. William Collins, 2023. 9. Ma A., et al. AI for Humanity: Building a Sustainable AI for the Future. Wiley. John Wiley & Sons, LTD, 2024. 288 p.

10. Prescott T. The Psychology of Artificial Intelligence. Taylor & Francis, 2024. 126 p.

Електронні інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського та електронна бібліотека <http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Підручники для ЗВО <https://pidru4niki.com/>
3. Етичний кодекс психолога https://upsihologa.com.ua/etychnyi_kodeks_psyhologa.html
4. Інтернет-бібліотеки <http://www.psylib.kiev.ua/>, <http://www.psytopos.lviv>,
5. Реєстр наукових фахових видань України <http://nfv.ukrintei.ua/>

ОЦІНЮВАННЯ

Контроль і оцінювання знань, вмінь та навичок здобувачів складається з двох етапів: поточного контролю та підсумкового контролю (залік).

Методи поточного контролю:

- обговорення проблеми, дискусія;
- аналіз конкретних ситуацій (поданих у вигляді усного, текстового або графічного матеріалу);
- презентації результатів роботи у вигляді доповідей;
- тестування.

Об'єктом поточного оцінювання є:

- програмний матеріал, який викладається на лекціях;
- питання та проблеми, що розглядаються та обговорюються на практичних заняттях;
- програмний матеріал для самостійного вивчення, який передбачений робочою програмою та включає: презентації, реферати, доповіді, практичні завдання та есе.

Підсумковий контроль відбувається у вигляді заліку.

Залік виставляється за результатами роботи здобувача впродовж усього семестру. Підсумкова оцінка визначається як проста сума балів за результатами поточного контролю за 100-бальною шкалою.

Здобувач одержує підсумкову оцінку за залікову навчальну дисципліну, якщо за результатами поточного контролю він набрав 60 і більше балів.

Якщо за результатами поточного контролю здобувач набрав менше 60 балів, він повинен виконати залікове завдання і з урахуванням його результатів одержати відповідну кількість залікових балів із дисципліни.

Якщо за результатами поточного контролю здобувач набрав 60 і більше балів, проте хоче поліпшити свій підсумковий результат, він також може виконати залікове завдання і з урахуванням його результатів підвищити свою підсумкову оцінку з дисципліни

Оцінювання знань (розподіл балів) здобувачів

Метод	Форма	Бали	максимум
Усний контроль	Фронтальне опитування	3 бали	30
Практичний контроль	Робота на практичних заняттях	5 балів	60
Індивідуальне самостійне завдання	Презентація Реферат Доповідь Практичне завдання Есе	10 балів	10
Залік (бали)			100

Самостійна робота здобувачів.

Форми	Методи контролю	Строки здачі завдань
Підготовка презентації	<u>презентація</u>	<i>Студент обирає форму самостійної роботи. Тему та строк виконання обговорює з викладачем.</i>
Складання реферату	<u>реферат</u>	
Складання інтелектуальної карти	<u>доповідь</u>	
Складання структурно-логічної схеми	<u>звіт</u>	
Підготовка есе	<u>есе</u>	

Критерії оцінювання результатів навчання під час аудиторних занять

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
Відмінно (15)	Здобувач освіти демонструє глибокі та системні знання основних психологічних теорій, концепцій та методів, передбачених програмою. Усвідомлено та гнучко використовує їх для аналізу та інтерпретації складних стандартних і нестандартних психологічних ситуацій (наприклад, випадків з практики, соціальних явищ). Здатний самостійно проводити критичний аналіз, синтез та узагальнення опанованого матеріалу, аргументовано висловлювати власну позицію, генерувати оригінальні ідеї та приймати обґрунтовані рішення щодо психологічної допомоги чи дослідження. Вміє ефективно та незалежно працювати з науковими джерелами інформації.
Добре (13)	Здобувач освіти досить добре володіє основним навчальним матеріалом, розуміє ключові психологічні поняття та теорії. Може застосовувати знання в дещо змінених або типових практичних ситуаціях. Логічно та послідовно висловлює думки, використовуючи відповідну психологічну термінологію. Здатний аналізувати, систематизувати та порівнювати інформацію з різних психологічних шкіл. Його відповідь повна, логічна, обґрунтована, але можуть бути присутні незначні неточності або помилки у деталях, або ж бракувати глибини критичного осмислення.

Задовільно (11)	Здобувач освіти розуміє основний навчальний матеріал, ключові категорії та принципи психології. Здатний відтворити основні положення теорій, але може зазнавати труднощів із поясненням складних взаємозв'язків, відмінностей між концепціями, або застосуванням знань до конкретних ситуацій (наприклад, складнощі з інтерпретацією поведінки або вибором методу дослідження). Відповідь правильна по суті, але недостатньо осмислена, неповна, або містить значні помилки у термінології та аргументації. Потребує суттєвої допомоги або наведення для аналізу чи синтезу інформації.
Незадовільно з можливістю відпрацювання (9)	Здобувач освіти розрізняє об'єкт вивчення психології, але відтворює лише незначну, фрагментарну частину навчального матеріалу. Плує основні поняття та терміни. Здатний лише елементарно викласти думку про окремі факти чи явища, не розуміючи їхнього психологічного контексту чи значення. Не вміє застосовувати знання навіть у типових ситуаціях.

Критерії оцінювання самостійної роботи

Вид	Максимальна кількість балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень
Презентація	2	відповідність змісту доповіді здобувача та/або оригінальність візуального представлення відповідному навчальному матеріалу.
Реферат	2	здатність здійснювати узагальнення на основі опрацювання теоретичного матеріалу та відсутність помилок при оформленні цитування й посилань на джерела.
Есе	2	самостійність виконання роботи, оскільки плагіат – це морально-етична проблема, чітка та логічно вибудована композиція тексту есе; наявність у тексті авторської позиції з обраної теми; наявність аргументів на користь своєї позиції, зокрема прикладів; наявність висновків
Інтелект-карти	2	дотримання принципів складання інтелект-карт; адекватність добору графічних образів; гармонійність дизайну; наявність чіткої розгалуженої структури, яка побудована на основі ключових слів; наявність центральної яскравої ідеї, образу; наявність головних та другорядних гілок, що відображають ієрархію ідей та ключових понять.
Структурно-логічна схема	2	адекватність вибору типу структурно-логічної схеми, зображення на схемі всіх основних питань та понять теми; правильність виявлення логічних зв'язків між елементами схеми

Розподіл балів, які отримують здобувачі

Поточний контроль						Сума балів
Змістовий модуль №1			Змістовий модуль № 2			
T1	T2	T3	T4	T5	T6	10
15	15	15	15	15	15	100

T1, T... – теми змістових модулів

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 - 100	A	«зараховано»
85-89	B	
75-84	C	
70-74	D	
60-69	E	
35-59	FX	«не зараховано з можливістю повторного складання»
0-34	F	«не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни»

ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, виконання і здача яких здійснюється з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-20 балів). Перескладання заліку можливе із дозволу деканату за наявності поважних причин або за письмовою заявою (апеляцією) здобувача до декана
Політика щодо академічної доброчесності:	Здобувачі повинні дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Кодексом академічної доброчесності учасників освітнього процесу Одеського національного університету імені І.І. Мечникова http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/acad-dobrochesnost.pdf . У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.
Політика щодо	Відвідування семінарських занять є обов'язковим компонентом

відвідування та записень:	оцінювання, що передбачає нарахування балів. За об'єктивних причин (напр., воєнний стан, епідемії, хвороба здобувача, стажування за академічною мобільністю та ін.) навчання може відбуватись дистанційно в онлайн формі за графіком погодженим із викладачем.
Мобільні пристрої	Дозволяється використання мобільних пристроїв на практичних заняттях за необхідності групової роботи у спеціальних Додатках.
Поведінка в аудиторії:	Всі здобувачі беруть активну участь у всіх заняттях: опитуваннях, дискусіях, під час практичних занять. Виконують всі навчальні завдання вчасно, відповідно до робочої навчальної програми. Всі здобувачі повинні дотримуватимуться правил поведінки в аудиторії на засадах партнерських стосунків, взаємоповаги, взаємопідтримки та взаємодопомоги.